

Kayyuma Hayır, Üniversite İradesine Evet!

Türkiye, evrensel utanç listesine bir yenisini daha ekledi. 2 Ocak 2021 tarihli Resmi Gazete’de yayınlanan kararla Boğaziçi Üniversitesi rektörlüğüne kayyum atandı. İktidar, demokratik seçme hakkını ve seçmen iradesini yok sayarak, kayyum mekanizmasını üniversiteleri de içine alacak biçimde genişleterek, bir yönetim biçimi haline getiriyor. Bunun son örneği Türkiye yükseköğreniminin en önemli kurumlarından, Boğaziçi Üniversitesi’nde yaşandı. Üniversitenin kapısına kelepçe vurularak, Türkiye toplumsal belleğine bir travma olarak silinmez bir iz bırakıldı. Ankara Üniversitesi bahçesinde iliksiz cübbelerin üzerine postallarla basılmasının açtığı yara henüz kabuk bağlamamışken, atılan bu adım yarayı daha da derinleştirdi. Boğaziçi Üniversitesi’ne kayyum atama kararı, “sosyal ve kültürel iktidar” olamamanın öfkesinin üniversitelerden alınmak istendiğinin göstergesidir.

Benzer bir süreci İstanbul Üniversitesi yaşamıştı. AKP milletvekilliği aday adaylığı süreciyle görevinden ayrılan Prof.Dr. Yunus Söylet’in ardından 12 Mart 2015’de gerçekleşen rektörlük seçimlerinde Prof.Dr. Raşit Tükel 1202 oy alarak seçimde en yakın rakibinden 294 fazla oyla rektörlük seçimini kazanmıştı. Üniversite iradesi görmezden gelinerek, 2. Aday rektör olarak atandı. Oysa 2012 seçimlerinde, Tükel oylamada 2. Olması nedeniyle üniversitenin iradesine saygı gereği, ilkesel kararla adaylıktan çekilmişti.

Üniversitelere yönelik bu müdahaleler, bilimsel üretimin, niteliğin önemli kayıplara uğramasına yol açmıştır. Üniversiteleri, “parti üniversitesi” haline dönüştürme çabaları, son yıllardaki liyakat dışı atama ve kadro tahsisleri, Türkiye’de yükseköğreniminde onarılması güç yaralar açmıştır. Yapılan araştırmalar göstermektedir ki, 2016’dan sonra, Türkiye’deki her 37 ilahiyat profesöründen biri rektör olarak atanmıştır. Üniversiteler, siyasi partilerin iktidar alanı ve hedefi değildir. Üniversitedeki tek iktidar; bilim ve aklıdır.

Akademik özgürlük, ifade özgürlüğünün bir parçasıdır. Yaratılan korku havasıyla ve OHAL’in lütfunu üniversitelerin üzerinde ihraç tırpanıyla birleştiren iktidar, üniversitelerin akademik üretimine ciddi darbeler vurmuştur. Akademik özerklik, akademik özgürlüğün güvencesidir. Üniversite özerkliğini hiçe sayan bir anlayışın evrensel bir karşılığı yoktur. Üniversitenin iç dinamiklerinin, bileşenlerinin korunması, gözetilmesi; akademik üretimin en önemli koşullarından biridir. Avrupa Konseyi Parlamenter Topluluğu’nun 2006 yılında kabul ettiği akademik özgürlüğe ilişkin kararını bir kez daha hatırlatmakta yarar var:

"Akademik özgürlük... hiçbir sınırlamaya tabi olmadan ifade ve eylem özgürlüğünü, araştırma yapma ve bilgiyi ve gerçeği yayma özgürlüğünü kapsar.

Tarihte kanıtlanmıştır ki akademik özgürlüğün ve üniversitenin özerkliğinin ihlali, entelektüel gerilemeye ve bunun sonucu toplumsal ve ekonomik duraklamaya yol açar"

Onun için yeniden ve usanmadan ifade ediyoruz. Tüm bileşenlerle birlikte demokratik, özerk, özgür bir üniversiteyi yaratacağız. Hukuksuzca ihraç edilen tüm arkadaşlarımız geri dönecek.

Susmuyoruz, korkmuyoruz, vazgeçmıyoruz, terk etmiyoruz.

Yaşasın demokratik, özerk, özgür üniversite!

İstanbul Üniversitesi Demokratik Üniversite Girişimi (İÜDÜG)